π/Χρίστος Βούργιας
Σωτηρούλα Βούργια

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

(30 Ιανουαρίου)

Οι Τρεις Μέγιστοι Φωστήρες, οι Τρεις Σοφοί Ιεράρχες της Ορθοδοξίας, Βασίλειος ο Μέγας, Γρηγόριος ο Θεολόγος, Ιωάννης ο Χρυσόστομος ορθοτόμησαν τη διδασκαλία τους, αφού βασίστηκαν στα ελληνικά γράμματα και στην ελληνική παιδεία, της οποίας ήταν εμβριθείς γνώστες και μελετητές, και στην Ορθόδοξη παράδοση της Εκκλησίας.

Γνώστες και ένθερμοι υποστηρικτές της διδασκαλίας του Χριστού, εφάρμοσαν με παραδειγματική πίστη, το μέγα κήρυγμα που συγκλόνισε την ανθρωπότητα. Έμπρακτα απέδειξαν ότι ο συνδυασμός της ελληνικής γνώσης, εμποτισμένης με τα χριστιανικά νάματα, αποδίδει καρπούς και προσφέρει στο συνάνθρωπο παρηγοριά και φως.

Γιορτάζοντας τη μνήμη τους, γιορτάζουμε ταυτόχρονα και τα Ελληνικά Γράμματα. Συνταίριαζαν αρμονικά το πνεύμα της ελληνικής παιδείας με τα ψηλότερα διδάγματα του Θείου Ναζωραίου και προπαντός με το μέγιστο πάντων, το «Αγαπάτε Αλλήλους».

♦ *Γιατί τους γιορτάζουμε και τους τρεις μαζί;*

Κάποτε οι χριστιανοί διχάστηκαν ποιος από τους Τρεις Ιεράρχες είναι ο πρώτος και καλύτερος. Δημιουργήθηκε θόρυβος και σχίσμα μεταξύ των χριστιανών. Η Εκκλησία τότε όρισε να γιορτάζονται και να τιμώνται και οι τρεις μαζί για την ενότητα των πιστών. Έτσι, μετά την ξεχωριστή γιορτή του καθενός γιορτάζουμε τώρα και τους τρεις μαζί.

Την ημέρα αυτή της γιορτής των Τριών Ιεραρχών την έχουμε και σαν **γιορτή των γραμμάτων**. Γιορτάζουν και αργούν τα σχολεία μας, αφού και οι τρεις είχαν τέτοια μόρφωση και σοφία, όσο κανένας άλλος στην εποχή τους και δίκαια τους θεωρούμε ***άριστους εκπροσώπους της ελληνικής παιδείας***. Με τα βιβλία που έγραψαν διέδωσαν τα ελληνικά γράμματα και τη χριστιανική πίστη.

Πανηγυρίζουμε τη μνήμη των Τριών Ιεραρχών που με το βαθύ φιλοσοφικό τους στοχασμό, τη μεγάλη και βαθιά πίστη τους, τη θερμή αγάπη τους στο θεό και τον άνθρωπο, αναδείχθηκαν παιδαγωγοί και διδάσκαλοι, επιφανείς ρήτορες και συγγραφείς, πρότυπα φιλανθρωπίας και αρετής.

Ο Μέγας Βασίλειος ήταν ο *Αριστοτέλης* του Χριστιανισμού. Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος ο *Πλάτωνας* της ελληνικής φιλοσοφίας και ο Χρυσόστομος, ο *Δημοσθένης* της χριστιανικής αγάπης. Υπήρξαν προστάτες του κόσμου και άριστοι ερμηνευτές των θείων διδαγμάτων του Θεανθρώπου. Μιλούν και διδάσκουν ως μελίρρυτοι ρήτορες. Καταρρίπτουν τις ασέβειες των ασεβών αυτοκρατόρων και τις αιρέσεις των αιρετικών. Τρέφουν πεινασμένους, ντύνουν γυμνούς, θεραπεύουν αρρώστους και προστατεύουν αδύναμους. Νουθετούν, διαπαιδαγωγούν και μορφώνουν με τα νάματα της λειτουργίας τους και της διδασκαλίας τους.

Από το 12ο αιώνα συνεορτάζονται στις 31 Ιανουαρίου ως τρεις μεγάλοι φωστήρες της οικουμένης και από το 1838 καθιερώνεται η γιορτή τους ως γιορτή των Γραμμάτων και της Παιδείας.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

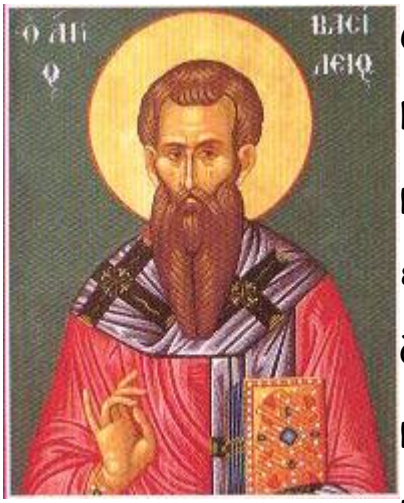

Ο Μέγας Βασίλειος γεννήθηκε στη Νεοκαισάρεια της Καππαδοκίας το 329 μ.Χ. από οικογένεια χριστιανική και εύπορη. Ο πατέρας του Βασίλειος ήταν δάσκαλος ρητορικής στον Πόντο. Η μητέρα του Εμμέλεια ήταν από τις πιο μορφωμένες και ενάρετες γυναίκες της εποχής, θυγατέρα χριστιανού μάρτυρα. Το ίδιο εξαίρετη ήταν και η γιαγιά του Μακρίνη.

Από τέτοιους γονείς έλαβε ο Βασίλειος τη χριστιανική του ανατροφή και τη φροντίδα για τη μόρφωσή του. Όλα τα αδέλφια του, πέντε κορίτσια και τέσσερα αγόρια, σκόπευαν να πραγματώσουν την αληθινή ζωή κοντά στο Χριστό. Ο Βασίλειος αναδείχθηκε ένας από τους τρεις "φωστήρες της τρισηλίου θεότητος". Ο αδελφός του Γρηγόριος, επίσκοπος Νύσσης, διέπρεψε ως Ιεράρχης και εκκλησιαστικός συγγραφέας. Ο Πέτρος διετέλεσε επίσκοπος Σεβαστείας και ο Νευκράτιος παρουσίαζε κλίση προς το μοναχικό βίο, αλλά πέθανε σε ηλικία μόλις 27 ετών.

Σπούδασε πρώτα στην Καισάρεια, έπειτα στην Κωνσταντινούπολη τη **θεολογία** και τα **νομικά** και αργότερα στην Αθήνα. Πέντε χρόνια στην Αθήνα διδάχτηκε τη **φιλοσοφία**, τη **ρητορική**, την **αστρονομία**, την **ιατρική** και τη **γεωμετρία**. Είναι, μάλιστα, αξιοθαύμαστο ότι καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών του δεν έφαγε κρέας ή ψάρι, ούτε γεύτηκε κρασί. Τρεφόταν μόνο με νερό, ψωμί και λάχανα. Οι δάσκαλοί του θαύμαζαν την σωφροσύνη, την εγκράτεια και τη δίψα του για γνώση. Εκεί γνωρίστηκε καλά με τον ανιψιό του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου, τον Ιουλιανό που αργότερα έγινε αυτοκράτορας. Τότε συνδέθηκε με βαθιά και ισόβια φιλία με τον συσπουδαστή του Γρηγόριο Ναζιανζινό.

Σκοπός του Βασιλείου ήταν, μας λέει ο Γρηγόριος "να κατακτά τα σταθερά και μόνιμα αγαθά δια των ασταθών και ρεόντων του κόσμου τούτου πραγμάτων". Την ελληνική του παιδεία χρησιμοποίησε ως μέσο για την εξυπηρέτηση της διάδοσης της χριστιανικής διδασκαλίας. Γιατί το "τέλειον δεν έχει ανάγκην συμπληρώσεως και το εξ αυτού αυτάρκες δεν χρήζει βοηθείας". "Η ρητορική του Μ. Βασιλείου είχε δύναμιν πυρός". Προοιωνιζόταν γι' αυτόν λαμπρό επαγγελματικό στάδιο. Όμως ο Βασίλειος

μετά τις σπουδές του επέστρεψε στην Καισάρεια και βαπτίστηκε από τον Επίσκοπο Διάνιο. Πούλησε και μοίρασε την περιουσία του στους φτωχούς και αυτός έγινε Μοναχός. Τότε έγραψε πολλά συγγράμματα για τη Μοναχική ζωή. Στη συνέχεια χειροτονήθηκε διάκονος και αργότερα πρεσβύτερος.

Το 370 μ.Χ., όταν πέθανε ο Επίσκοπος Ευσέβιος, στον επισκοπικό θρόνο ανέβηκε ο Βασίλειος, σε ηλικία σαράντα ετών. Τότε ο λαός χάρηκε πολύ. Ο Μέγας Βασίλειος βλέποντας τη φτώχεια και τη δυστυχία να τυραννούν τους ανθρώπους, δε μένει αδρανής, αλλά καλεί τους πλούσιους να βοηθήσουν προσφέροντας χρήματα. Με τα χρήματα αυτά ίδρυσαν ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα ,την περίφημη **«ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΑ»**, που περιλάμβανε νοσοκομείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο κ.ά.

Πάλεψε μέχρι θανάτου *εναντίον των αιρέσεων* και ιδιαίτερα του *Αρειανισμού.* Η συνεχής και αδιάκοπη μέριμνα του ποιμνίου του, η άσκηση με τις νηστείες και τις αγρυπνίες, κλόνισαν τελικά την υγεία του Μεγάλου Βασιλείου, που πέθανε σε ηλικία 49 χρονών,

αφήνοντας τα γήινα και πηγαίνοντας στον ουρανό, κοντά στο Δεσπότη Χριστό.

Στο σύντομο αυτό χρονικό διάστημα διακρίθηκε για την αγιότητα (επιτέλεσε πολλά θαύματα) και τη σοφία του. Έγραψε πολλά συγγράμματα (λειτουργικά, δογματικά, ερμηνευτικά της Αγ. Γραφής, παιδαγωγικά κ.α.).

Το σπουδαιότερο, όμως, έργο του ήταν η συγγραφή της Θ. Λειτουργίας. Μέχρι το 350 σε όλη τη χριστιανοσύνη τελείτο η Θ. Λειτουργία του Αγ. Ιακώβου του Αδελφόθεου. Επειδή, όμως, ήταν μεγάλη σε διάρκεια και κοπιαστική οι πιστοί γόγγυζαν. Ο Μ. Βασίλειος προσευχόταν στο Θεό με δάκρυα και νήστευε αυστηρά για να του δείξει ο Κύριος αν ήταν το θέλημά Του να αλλάξει η Θ. Λειτουργία. Μια νύχτα είδε σε οπτασία πως ο ίδιος τελούσε τη Θ. Μυσταγωγία μαζί με τον Κύριο και τους Αποστόλους. Ο Άγιος άκουγε το Χριστό να λέει τις διάφορες ευχές τις οποίες και κατέγραψε.

ο *Πότε τελείται η Θ. Λειτουργία του Μ. Βασιλείου*

Η **Θεία Λειτουργία του Μ. Βασιλείου** τελείται *δέκα φορές* το χρόνο:

- την ημέρα της εορτής του Μ. Βασιλείου(1η Ιανουαρίου)
- την παραμονή των Φώτων
- τις 5 πρώτες Κυριακές της Μεγάλης Σαρακοστής
- τη Μ. Πέμπτη το πρωί
- το Μ. Σάββατο το πρωί
- την παραμονή των Χριστουγέννων

Τη μνήμη του γιορτάζουμε την 1η Ιανουαρίου.

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ

Εις πάσαν την γην εξήλθεν ο φθόγγος σου, ως δεξαμένην τον λόγον σου, δι' ου θεοπρεπώς εδογμάτισας, την φύσιν των όντων ετράνωσας, τα των ανθρώπων ήθη κατεκόσμησας, βασίλειον ιεράτευμα πάτερ, Όσιε, πρέσβευε Χριστώ τω Θεώ, σωθήναι τας ψυχάς ημών.

Μόδεστος και Βασίλειος

Ο διοικητής της Καισάρειας Μόδεστος ήταν οπαδός του Αρείου. Έτσι μια μέρα πήγε στο Βασίλειο για να τον φοβερίσει, να πάψει την πολεμική εναντίον του Αρείου και να παραδεχτεί κι αυτός την Αρειανική διδασκαλία. Μεταξύ τους έγινε ο πιο κάτω διάλογος: (Σ' ένα φτωχικό δωμάτιο ο Βασίλειος κάθεται και διαβάζει. Χτυπά η πόρτα. Ο Βασίλειος σηκώνεται κι ανοίγει).

Βασ.: Ω! Ο διοικητής Μόδεστος! Περάστε! (Μπαίνει ο Μόδεστος κι ένας στρατιώτης του). Καθίστε! Σε τι οφείλω τη μεγάλη τιμή της επίσκεψή σας;

Μόδεστος: (Κάθεται. δίπλα του στέκει ο φρουρός του) Θα μπω κατ' ευθείαν στο θέμα, επίσκοπέ μου. Ο αυτοκράτορας μας είναι πολύ θυμωμένος μαζί σου. Γι' αυτό είμαι εδώ σήμερα.

Βασ.: Και γιατί; Δεν έχω κάμει καμιά παρανομία.

Μόδ.: Ο Αυτοκράτορας μας άκουσε πως συνεχώς κατηγορείς τον Άρειο και τη διδασκαλία του. Πρέπει, νομίζω, να περιορίσεις, λίγο τη γλώσσα σου, αν θέλεις το καλό σου.

Βασ.: Άκουσε, Μόδεστε. Σέβομαι τον Αυτοκράτορα. Περισσότερο όμως σέβομαι και αγαπώ το χριστό. Αυτόν που κατέβηκε για μας στη γη και σταυρώθηκε. Δε θα σταματήσω ποτέ να διδάσκω πως είναι αληθινός γιος του Θεού, ομοούσιος με τον Πατέρα. Δεν μπορώ να δεχτώ ποτέ την απατηλή διδασκαλία του Αρείου, πως ο Χριστός είναι κτίσμα του θεού, ένας άνθρωπος δηλαδή και τίποτε παραπάνω.

Μόδ.: (Απότομα) Άκου εδώ, Βασίλειε. Δεν ήρθα εδώ για να μου κάνεις κήρυγμα. Αν δε σταματήσεις τη διδασκαλία σου, θα σου κατάσχω όλη την περιουσία σου.

Βασ.: Μα, αγαπητέ μου, δεν έχω τίποτα για να μου κατάσχεις. Η μόνη μου περιουσία, βλέπεις, είναι αυτά τα τρύπια ράσα που φορώ και τούτα δω τα ιερά βιβλία, που μου κρατούν λίγη συντροφιά.

Μόδ.: (Αγριεύει) να κάτσεις φρόνιμα· αυτό θέλω. Διαφορετικά θα σε στείλω σε μακρινή εξορία. Είμαι ο διοικητής και μπορώ να κάνω ό,τι θέλω, σ' αυτούς που 'ναι ξεροκέφαλοι σαν εσένα. Ακούς; Θα σε στείλω εξορία, μακριά, πολύ μακριά, να βγάλουν τα πόδια σου νερό! Να μη βλέπεις κανένα γνωστό, φίλο ή συγγενή σου.

Βασ.: (Ήρεμα) Μόδεστε, δε φοβάμαι τίποτα απ' όλα αυτά. Όπου κι αν με στείλεις θα 'μαι κοντά στο Θεό. Μπορείς να με πάρεις μακριά από το Θεό;

Μόδ.: (Σηκώνεται. Χτυπά το χέρι στο τραπέζι) Μπορώ όμως να σου πάρω το κεφάλι. Θα διατάξω να σε αποκεφαλίσουν.

Βασ.: Ούτε το θάνατο δε φοβάμαι γιατί μ' αυτό τον τρόπο θα με στείλεις μια ώρα νωρίτερα κοντά στον Κύριό μου.

Μόδ.: (Με απορία) Μα τι άνθρωπος είσαι εσύ τέλος πάντων; Δεν φοβάσαι την κατάσχεση της περιουσίας, δε φοβάσαι την εξορία, δε φοβάσαι ούτε το θάνατο.

Δεν καταλαβαίνω τίποτα. Πρώτη φορά συνάντησα τέτοιο επίσκοπο!

Βασ.: Φαίνεται, αγαπητέ Μόδεστε, πως δε συνάντησες ως τώρα, αληθινό επίσκοπο.

Μόδ.: Θα φύγω, σεβασμιώτατε. Δεν μπορώ να βλάψω έναν αληθινό επίσκοπο. Τα σέβη μου (Υποκλίνεται μπροστά του και φεύγει μαζί με τον φρουρό του. Ο Βασίλειος σηκώνεται και τον οδηγεί μέχρι την πόρτα).

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Ο Γρηγόριος ο Ναζιανζινός, ήταν Πατριάρχης της Κωνσταντινουπόλεως , άγιος και Θεολόγος. Γεννήθηκε στην Αριανζό, κωμόπολη κοντά στη Ναζιανζό της Καπποδοκίας, από ευσεβείς και μορφωμένους γονείς. Ο πατέρας του ήταν Επίσκοπος στη Ναζιανζό και η μητέρα του Νόνη έδωσε στο μικρό Γρηγόριο τις πρώτες χριστιανικές κατευθύνσεις.

Στα 10 του μόλις χρόνια πήγε στην Καισάρεια για να σπουδάσει. Κατόπιν συνέχισε στην Παλαιστίνη, στην Αλεξάνδρεια και στην Αθήνα. Εκεί γνωρίστηκε με το Μ. Βασίλειο με τον οποίο συνέδεσε μια βαθιά φιλία. Οι δύο τους ζούσαν στο ίδιο σπίτι, ασκούνταν με νηστεία και προσευχή και μελετούσαν αδιάκοπα. Ο Αγ. Γρηγόριος σπούδασε **φιλοσοφία, ρητορική**, **ελληνικά**, **θεολογία**, *μουσική*, **αστρονομία**, **μαθηματικά**. Η γνώση ήταν γι' αυτόν ένας δρόμος για να πλησιάσει περισσότερο την αρετή και να γνωρίσει βαθύτερα το Θεό. Τόση ήταν η σοφία και η ευγλωττία του που οι Έλληνες φιλόσοφοι τον ανάγκασαν να παραμείνει στην Αθήνα. Τα χρόνια περνούσαν και ο Γρηγόριος έλειπε 30 χρόνια από την πατρίδα του.

Τότε πήρε την άδεια να επισκεφθεί τον πατέρα του από τον οποίο και έλαβε το Άγιο Βάπτισμα. Δέχθηκε επίσης να χειροτονηθεί ιερέας παρά τις αντιρρήσεις του, κι αυτό για να μην παρακούσει τον πατέρα του.

Μέσα του, όμως, έκαιγε ο πόθος της άσκησης και του μοναχικού βίου. Έφυγε, λοιπόν, κρυφά από την πατρίδα του και πήγε προς τη Μαύρη Θάλασσα, εκεί όπου ήδη ασκήτευε ο Μ. Βασίλειος. Έτσι οι δυο φίλοι που ήταν μια ψυχή σε δύο σώματα μοιράζονταν μαζί την ισάγγελο πολιτεία.

Η φήμη του Γρηγορίου για τη μεγάλη του μόρφωση, τη σπάνια αρετή του και ιδίως το ορθόδοξο φρόνημά του είχε εξαπλωθεί πολύ μακριά. Είχε φτάσει και στη «Βασιλεύουσα», την Κωνσταντινούπολη. Οι λίγοι ορθόδοξοι Χριστιανοί που είχαν απομείνει εκεί στράφηκαν στο Γρηγόριο.

Στην Κωνσταντινούπολη μόνο ένας μικρός ναός είχε απομείνει στους ορθοδόξους. Εκεί έλπιζαν να αναστηθεί ξανά η ορθοδοξία και γι' αυτό τον ονόμαζαν συμβολικά Αγία Αναστασία. Εκεί έστησε ο Γρηγόριος το πνευματικό του στρατηγείο. Σ' αυτό το ναό

εκφώνησε τους περίφημους λόγους του για τη Θεότητα του «Υιού και Λόγου» του Θεού. Με τη χάρη του Θεού τ' αποτελέσματα ήταν θαυμαστά. Προσελκύστηκαν στην ορθοδοξία πολλοί αρειανοί,

εθνικοί και Ιουδαίοι. Δίκαια λοιπόν η Εκκλησία μας τον ονόμασε **«Θεολόγο»**, πρώτον αυτόν μετά τον άγιο Ιωάννη τον Ευαγγελιστή.

Το 379 ο Αγ. Γρηγόριος χειροτονήθηκε Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινούπολης από το Μ. Βασίλειο. Η εξωτερική του εμφάνιση "δεν προέδιδε σοβαρόν μαχητήν", αλλά η φωνή του μεγάλου ρήτορα και Θεολόγου Ιεράρχου διαδόθηκε ταχύτατα. Μετά το θάνατο του Ουάλη, ο Θεοδόσιος εξεδίωξε τους αρειανούς και παρέδωσε τον καθεδρικό ναό της αγίας Σοφίας στο Γρηγόριο,

τον οποίο η Β' Οικουμενική Σύνοδος (381 μ.Χ.) ανακήρυξε Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Έδωσε την παραίτησή του στη Σύνοδο και στον Αυτοκράτορα, αποσύρθηκε στην Αριανζό, όπου κοιμήθηκε σε ηλικία 62 χρόνων, στις 25 Ιανουαρίου το 391 μ. Χ. Η αγία κάρα του βρίσκεται στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου στο Άγιο Όρος.

Ο Γρηγόριος επιζητούσε την τελειότητα, ήταν χαρακτήρας ευαίσθητος, με συναίσθηση μεγάλης ευθύνης και καθόλου επιδεικτικός. Έδωσε σπουδαίες μάχες στους αγώνες της Ορθοδοξίας, υπήρξε από τους μεγάλους ρήτορες και είχε πλούσια ποιητική, λογοτεχνική και φιλοσοφική κατάρτιση. Συνδύασε τη χριστιανική διδασκαλία με την ελληνική παιδεία και υπήρξε πράγματι ο Θεολόγος του χρυσού αιώνα της Εκκλησίας.

Η μνήμη του γιορτάζεται στις 25 Ιανουαρίου.

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ

Ο ποιμενικός αυλός της Θεολογίας σου, τας των ρητόρων ενίκησε σάλπιγγας, ως γαρ τα βάθη του Πνεύματος εκζητήσαντι, και τα κάλλη του φθέγματος προσετέθη σοι. Αλλά πρέσβευε Χριστώ τω Θεώ, Πάτερ Γρηγόριε, σωθήναι τας ψυχάς ημών.

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

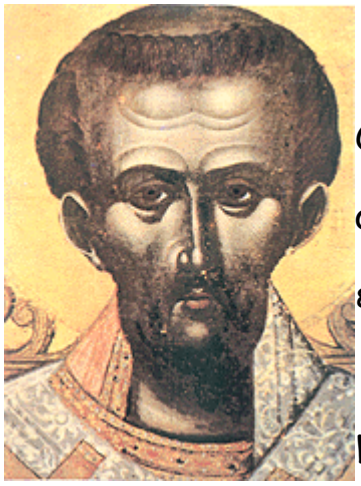

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος ήταν οικουμενικός Πατριάρχης και αξιόλογος εκκλησιαστικός συγγραφέας.

Γεννήθηκε στην Αντιόχεια της Συρίας το 347 μ.Χ. Πριν τη γέννησή του οι εύποροι γονείς του, ο αρχιστράτηγος Σεκούνδος και η Ανθούσα, ήταν ειδωλολάτρες. Όταν γεννήθηκε ο Άγιος βαπτίστηκαν και οι δυο χριστιανοί. Δεν πέρασαν πολλά χρόνια από τη γέννηση του Ιωάννη και ο πατέρας του πέθανε. Έτσι η μητέρα του, μια ευσεβέστατη, ενάρετη και μορφωμένη χριστιανή, αφιερώθηκε στην ανατροφή του Ιωάννη.

Ο Ιωάννης ήταν πολύ καλός μαθητής στο σχολείο. Φοίτησε στα καλύτερα πανεπιστήμια. Μαθήτευσε στη φημισμένη φιλοσοφική σχολή της Αντιόχειας κοντά στο σπουδαίο, μα ειδωλολάτρη, σοφιστή Λιβάνιο. Τέτοιες ήταν οι επιδόσεις του Ιωάννη στη ρητορική, που όταν ο Λιβάνιος ρωτήθηκε ποιον θα άφηνε διάδοχό του στη Σχολή απάντησε: «Τον Ιωάννη, αν δεν ήταν χριστιανός».

Όμως η καρδιά του Αγίου δεν βρίσκει ικανοποίηση στις δικηγορικές του επιτυχίες. Έτσι στα 20 του γίνεται και πάλι σπουδαστής, στη θεολογική Σχολή της Αντιόχειας. Διδάχθηκε από τους καλύτερους δασκάλους την ελληνική σοφία αλλά και τη Χριστιανική Πίστη.

Ήθελε να ακολουθήσει το δρόμο του Θεού. Αποφάσισε λοιπόν να πάει στην έρημο , αλλά δεν μπορούσε, διότι έπρεπε να αφήσει τη μητέρα του μόνη. Είναι χαρακτηριστική η παράκλησή της να μη την εγκαταλείψει. "Μίαν αιτώ χάριν, μη με δευτέρα χηρεία περιβαλείν, μηδέ το κοιμηθέν ήδη πένθος ανάψαι πάλιν, αλλά περίμενον την εμήν τελευτήν".

Μετά από λίγα χρόνια, όταν πέθανε η μητέρα του, πήγε στην έρημο κι έγινε σωστός ακόλουθος του Ναζωραίου. Διάλεξε μάλιστα το φτωχότερο μοναστήρι και υπέβαλλε τον εαυτό του σε σκληραγωγίες. Στα 4 χρόνια που έμεινε στη μονή μελετούσε ακατάπαυστα την Αγ. Γραφή, έγραψε διάφορους Λόγους και έκανε πολλά θαύματα. Θέλοντας, όμως, να αποφύγει τον έπαινο των ανθρώπων αποσύρθηκε στην έρημο όπου και ζούσε σαν επίγειος άγγελος. Δεν είχε κανένα υλικό αγαθό που θα τον παρηγορούσε (στρώμα,

λυχνάρι, ή τραπέζι) και η μόνη του τροφή ήταν παξιμάδι και νερό. Υπέμενε τόσο τον καύσωνα της μέρας όσο και το ψύχος της νύχτας. Όμως από την πολλή κακοπάθεια ασθένησε βαριά και ένιωθε έντονους πόνους στα νεφρά. Γι' αυτό μετά από 2 χρόνια ερημικής ζωής αναγκάστηκε να επιστρέψει στην Αντιόχεια.

Ο Πατριάρχης της Αντιόχειας Φλαβιανός, είδε έναν άγγελο που του είπε να χειροτονήσει τον Ιωάννη ιερέα. Έτσι ο Ιωάννης χειροτονήθηκε διάκονος και μετά πρεσβύτερος. Πέρασε πολλές δυσκολίες, αλλά κατάφερε να φέρει στο δρόμο του Θεού πολλούς ανθρώπους. Κατάφερε να πολεμήσει τη διαφθορά και να επιβληθεί πνευματικά. *Ο οξύς του λόγος* ξυπνούσε τα πλήθη και η *ζωντάνια* και η *παραστατικότητά του* συνέπαιρναν το ακροατήριο. Πολλές φορές ο κόσμος τον χειροκροτούσε για το χρυσό του στόμα ακόμα και μέσα στο ναό. Γι' αυτό και τον ονόμασαν **Χρυσόστομο**. Η φήμη του γρήγορα ξεπέρασε τα όρια της Αντιόχειας.

Έτσι όταν πέθανε ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νεκτάριος, ο λαός ήθελε τον Ιωάννη για Πατριάρχη και αυτός δέκτηκε. Η υποδοχή που του έκαναν ήταν πρωτοφανής και απερίγραπτη. Στις 15 Δεκεμβρίου του 398 μ.Χ. ο Ιωάννης ενθρονίστηκε.

Ο Ιωάννης ήταν δίκαιος σαν Πατριάρχης. Ήταν αυστηρός με τους πλούσιους και τρυφερός με τους φτωχούς και τους πιστούς. Έδιωξε από την Εκκλησία τους ανάξιους κληρικούς. Ήταν ο πρώτος

που οργάνωσε συστηματικά την εξωτερική ιεραποστολή. Παράλληλα έχτισε νοσοκομεία και κάθε είδους φιλανθρωπικά ιδρύματα, ενώ οργάνωνε καθημερινά συσσίτιο για 7.000 ορφανά, πτωχούς και χήρες. Μια τέτοια μορφή δεν άργησε να πέσει στη δυσμένεια των ισχυρών της. Συγκρούστηκε με τη βασίλισσα Ευδοξία.

Κάποτε μάλιστα η άδικη αυτοκράτειρα είχε αρπάξει το χωράφι μιας φτωχής χήρας. Αυτό έκανε το Χρυσόστομο να ελέγχει δημόσια την Ευδοξία και το περιβάλλον της. Εκείνη με τη σειρά της μετά από αφάνταστες ραδιουργίες κατάφερε να τον εξορίσει. Το πλοίο στο οποίο επιβίβασαν τον Άγιο ξεκίνησε για την εξορία. Τη νύχτα, όμως, τρομερός σεισμός συγκλόνισε τη συνοικία των ανακτόρων, με αποτέλεσμα να ανακληθεί αμέσως το διάταγμα της εξορίας και να γυρίσει ο Χρυσόστομος στη θέση του.

Σε λίγους μήνες η αυτοκράτειρα αποφασίζει να στήσει ένα αργυρό άγαλμά της απέναντι από το ναό της Αγ. Σοφίας. Στα αποκαλυπτήρια, μάλιστα, του αγάλματος έγιναν και γιορτές με ειδωλολατρικό χαρακτήρα. Ο ασυμβίβαστος Χρυσόστομος ανέβηκε και πάλι στον άμβωνα και εκφώνησε έναν από τους πιο καυστικούς του λόγους. Τότε η Ευδοξία παίρνει για δεύτερη φορά την απόφαση να τον εξορίσει. Ο λαός αντιδρά, μα ο Ιωάννης τους παρηγορεί. Έτσι, οδηγείται στον Καύκασο, στην πιο απομακρυσμένη περιοχή της Βυζαντινής αυτοκρατορίας, συνοδευόμενος από βάρβαρους στρατιώτες. Στα τρία χρόνια της εξορίας του στο χωριό Πιτιούντα του Καυκάσου δε σταμάτησε το ιεραποστολικό και φιλανθρωπικό του έργο. Όμως το σώμα του, αδύναμο και εξαντλημένο, δεν είχε πια άλλες δυνάμεις.

Κάποια μέρα ο άγιος Βασιλίσκος φάνηκε στον ύπνο του και του είπε: «Θάρσει αδελφέ Ιωάννη αύριον γαρ άμα εσόμεθα», δηλαδή, έχε θάρρος αδελφέ Ιωάννη, αύριο θα' μαστε μαζί. Γι' αυτό την άλλη μέρα ζήτησε να τον πάνε στην Εκκλησία του Αγίου Βασιλίσκου στο χωριό. Εκεί ντύθηκε στα λευκά, κοινώνησε και είπε: «**Δόξα τω Θεό πάντων ένεκεν. Κύριε, εις τας χείρας Σου παρατίθημι το πνεύμα μου**». Και λέγοντας «Αμήν» αγκάλιασε την Αγ. Τράπεζα και παρέδωσε την ψυχή του στον Κύριο στις 14 Σεπτεμβρίου 407 σε ηλικία 63 ετών.

Με το θάνατο του Αγίου υπήρχαν από παντού διαμαρτυρίες. Ο λαός απαιτούσε τη μεταφορά του ιερού λειψάνου στην Κωνσταντινούπολη. Τελικά μετά από 27 χρόνια ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος ο Β΄ διέταξε την αποκατάσταση της αδικίας. Στις 27 Ιανουαρίου 438 ο Πατριάρχης Πρόκλος συνοδευόμενος από μεγαλειώδη πομπή ανέβασε το λείψανο του Αγίου στον πατριαρχικό θρόνο του ναού των Αγ. Αποστόλων λέγοντας: «Ανάλαβε άγιε πατέρα το θρόνο σου και μίλησε στο λαό σου».

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος πέθανε στις 14 Σεπτεμβρίου, αλλά επειδή την ημέρα αυτή γιορτάζουμε την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού, η Εκκλησία μετέθεσε τη γιορτή του στις 13 Νοεμβρίου.

Το συγγραφικό του έργο είναι μεγάλο. Έγραψε τη "Λειτουργία του Χρυσόστομου", που τελείται τακτικά στην εκκλησία και πολλούς λόγους, επιστολές και βιβλία μοναχικού βίου, ηθικά, δογματικά και παιδαγωγικά. Έγραψε 1.447 Λόγους και 249 επιστολές.

Μαζί με το Βασίλειο και το Γρηγόριο θεωρείται προστάτης των ελληνικών γραμμάτων.

.

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ

Η του στόματος σου καθάπερ πυρσός εκλάμψασα χάρις, την οικομένην εφώτισεν, αφιλαργυρίας τω κόσμω, θησαυρούς εναπέθετο, το ύψος ημίν της ταπεινοφροσύνης υπέδειξεν. Αλλά σοις λόγους παιδεύων, πάτερ Ιωάννη Χρυσόστομε, πρέσβευε τω Λόγω Χριστώ τω Θεώ, σωθήναι τας ψυχάς ημών.

Η Ίδρυση της Ιεράς Μονής του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου

Η παράδοση

Κατά τα βυζαντινά χρόνια οι άρχοντες του νησιού, αναζητώντας ασφαλείς περιοχές για να κατοικήσουν, έφτιαξαν τα κάστρα τους στις απόκρημνες πλαγιές του Πενταδακτύλου.

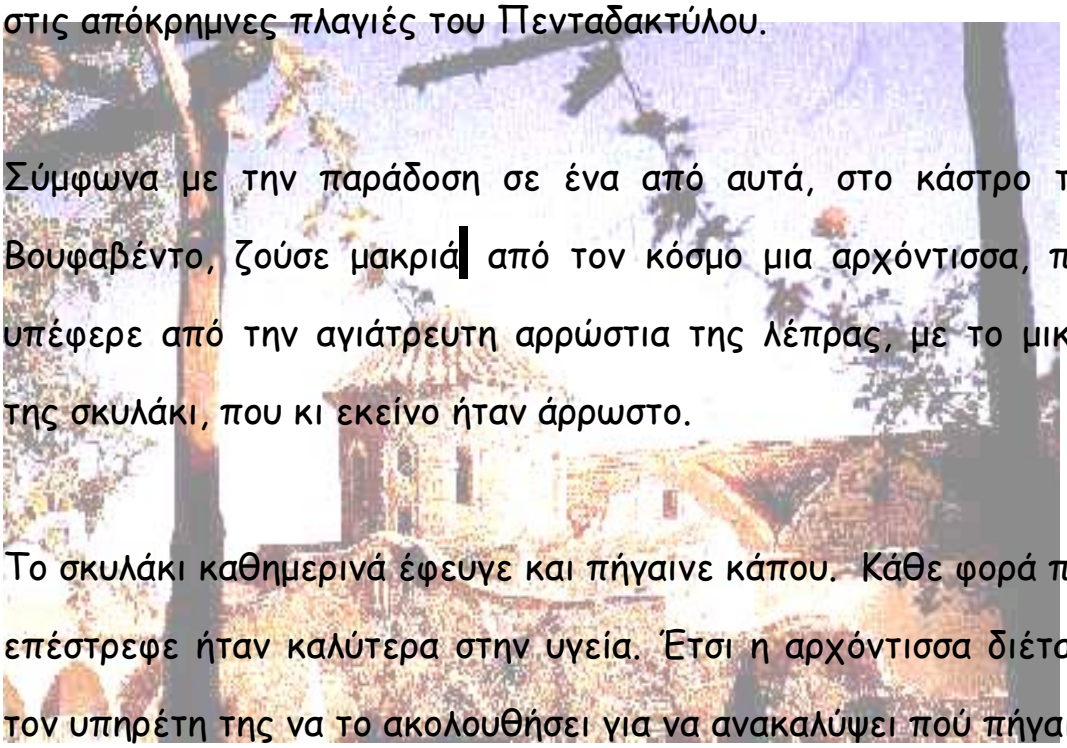

Σύμφωνα με την παράδοση σε ένα από αυτά, στο κάστρο του Βουφαβέντο, ζούσε μακριά από τον κόσμο μια αρχόντισσα, που υπέφερε από την αγιάτρευτη αρρώστια της λέπρας, με το μικρό της σκυλάκι, που κι εκείνο ήταν άρρωστο.

Το σκυλάκι καθημερινά έφευγε και πήγαινε κάπου. Κάθε φορά που επέστρεφε ήταν καλύτερα στην υγεία. Έτσι η αρχόντισσα διέταξε τον υπηρέτη της να το ακολουθήσει για να ανακαλύψει πού πήγαινε και τι έκανε. Ο υπηρέτης είδε το σκυλί να λούζεται σε μια πηγή, το είπε στην αρχόντισσα και τότε άρχισε και αυτή να λούζεται στην πηγή ώσπου γιατρεύτηκε και εκείνη. Τότε αποφάσισε να γυρίσει στην οικογένειά της στην πόλη.

Το βράδυ πριν φύγει για την πόλη, εμφανίστηκε στον ύπνο της ο άγιος Χρυσόστομος και της ζήτησε να κτίσει κοντά στην αγιασμένη

πηγή, ένα μοναστήρι και να περάσει το υπόλοιπο της ζωής της εκεί.

Τότε η αρχόντισσα αμέσως έδωσε εντολές να χτιστεί το μοναστήρι. Έφερε μοναχούς, χάρισε στη μονή πολλά κτήματα και λεφτά και έζησε εκεί μέχρι το τέλος της ζωής της.

Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου

Μια από τις πιο γνωστές και αγαπητές μεταξύ του λαού μας μονές, η Ιερά Μονή του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου, βρίσκεται στα κατεχόμενα και για 30 σχεδόν χρόνια οι πιστοί δεν μπορούν να την επισκεφτούν για να προσκυνήσουν.

Το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου βρίσκεται στην επαρχία Κερύνειας στη Νότια πλευρά της οροσειράς του Πενταδακτύλου, κοντά στο χωριό Κουτσοβέντη και Βουφαβέντο.

Το μοναστήρι μέχρι το 1974 που έγινε η Τουρκική εισβολή είχε μοναχική ζωή κι ήταν χώρος

λατρείας πολλών Χριστιανών για εκατοντάδες χρόνια. Δυστυχώς σήμερα η μονή λεηλατήθηκε από τους Τούρκους και χρησιμοποιείται σαν στρατόπεδο των Τούρκων, όπως και πολλά άλλα μοναστήρια της Τουρκοκρατούμενης πατρίδας μας.

Ο ναός του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου πανηγύριζε και συγκέντρωνε αρκετό κόσμο στις 29 Ιουνίου. Αυτό γινόταν, γιατί οι μέρες γιορτής του Αγίου, 13 Νοεμβρίου και 27 Ιανουαρίου, δεν προσφέρονταν για την πανήγυρη της μονής.

Η μονή του Αγίου Ιωάννη χτίστηκε το πιο πιθανόν κατά τα Βυζαντινά χρόνια από τον 6°-14° αιώνα μ.Χ.

Ο ναός της Μονής

Ο μεγαλύτερος οκτάγωνος ναός του μοναστηριού που είναι αφιερωμένος στον Ιωάννη το Χρυσόστομο ήταν ο σημαντικότερος ναός της Κύπρου. Τοιχογραφίες όπως του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, του Προδρόμου και του Παντοκράτορα στον τρούλο στόλιζαν το ναό.

Στα νότια του ναού κτίστηκε από τον τότε στρατιωτικό διοικητή της Κύπρου, τον Ευμάθιο Φιλοκάλη, ένα μικρό ορθογώνιο

παρεκκλήσι και ήταν αρχικά αφιερωμένο στην Αγία Τριάδα, και μετά στην Αγία Ελένη.

Το παρεκκλήσι είναι τοιχογραφημένο και οι σημαντικότερες τοιχογραφίες είναι εκείνες του Μωυσή και του Ιεζεκιήλ, τεμάχια από την Ανάσταση και τη Σταύρωση, οι ιεράρχες στην αψίδα και

πλήθος ιεραρχών, κομμάτια από τη Γέννηση του Χριστού, την Ανάληψη, τη Γέννηση και την Κοίμηση της Θεοτόκου. Στον τρούλο του παρεκκλησιού εικονιζόταν η Πεντηκοστή και ανάμεσα στα δώδεκα παράθυρα του τρούλου ήταν ζωγραφισμένοι ισάριθμοι προφήτες.

Οι τοιχογραφίες αυτές είναι οι μόνες ίσως τοιχογραφίες που εκφράζουν πιστά την τέχνη της Κωνσταντινούπολης στις αρχές του 12ου αιώνα, γιατί φαίνεται ότι ο Ευμάθιος Φιλοκάλης κάλεσε ζωγράφο από την Κωνσταντινούπολη για τη διατήρηση του παρεκκλησιού.

Πρώτος Ηγούμενος της μονής ήταν ο μοναχός Γεώργιος. Από το μοναστήρι πέρασαν μεγάλες μορφές του μοναχισμό της Κύπρου, όπως ο Άγιος Νεόφυτος όπου έμεινε εκεί για εννέα χρόνια και έμαθε να διαβάζει και να γράφει. Ο αδελφός του Ιωάννης έγινε μοναχός και μετά ηγούμενος του μοναστηριού.

Όταν οι Τούρκοι κατέλαβαν την Κύπρο το 1570 μαζί με άλλα μοναστήρια και εκκλησίες, κατέλαβαν και το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη. Όπως και τα άλλα μοναστήρια, οι Τούρκοι πώλησαν και αυτό. Αγοραστής του ήταν ένας Έλληνας Ορθόδοξος, που το χάρισε στο πατριαρχείο Ιεροσολύμων.

Το μοναστήρι άρχισε να ενοικιάζεται σε Αγιοταφίτη μοναχό και αυτό συνεχίστηκε μέχρι το 1974, όπου καλύφθηκε από τους Τούρκους και από τότε χρησιμοποιείται σαν στρατόπεδο.

Οι Τούρκοι έκλεψαν τις εξαίρετες εικόνες που φυλάσσονταν στο ναό. Οι πιο σημαντικές από αυτές είναι η εικόνα του Αρχαγγέλου

Μιχαήλ, της Παναγίας που φιλά το χέρι του Χριστού, της Θεοτόκου, του Αγίου Ιωάννη του Ελεήμονος, τέσσερις εικόνες από τη Μεγάλη Δέηση του Χριστού, της Παναγίας, του Προδρόμου, του Αποστόλου Παύλου και του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου. Οι Τούρκοι έκλεψαν και εικόνα του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου του 1589, την οποία μετέφεραν στο κάστρο της Κερύνειας.

Εδώ και 32 χρόνια τώρα η σκλαβωμένη μονή περιμένει τους Έλληνες να την απελευθερώσουν από τον Τούρκο κατακτητή. Εδώ και 32 χρόνια τώρα περιμένει τις καμπάνες να χτυπήσουν και για να γεμίσουν οι ναοί της με χριστιανούς. Αλλά και εμείς με αγωνία περιμένουμε να την γνωρίσουμε, που για τόσα χρόνια ακούμε και μελετούμε γι' αυτή. Εύχομαι ότι σύντομα οι σκλαβωμένοι άγιοι του νησιού μας θα κάνουν το θαύμα τους και θα μπορέσουμε να τους επισκεφθούμε, να ανάψουμε το καντήλι τους και να τους προσκυνήσουμε.

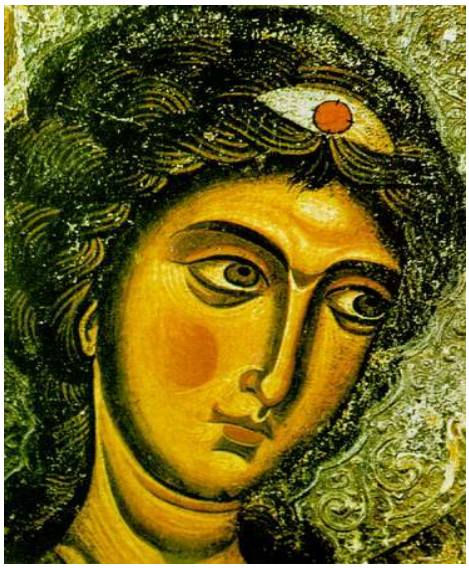

Συνέντευξη από τον πατέρα Δημοσθένη

1. ***Πάτερ Δημοσθένη πήγατε στο μοναστήρι πριν την Τουρκική εισβολή του 1974;***

   Ναι, έχω πάει εκεί. Το μοναστήρι είναι αρχαίο και βρίσκεται στον Κουτσοβέντη. Χρονολογείται από το 12^{ο} αιώνα μ.Χ. Από εκεί χάθηκαν πολλές αρχαίες εικόνες και δε γνωρίζουμε τι έχουν απογίνει. Όταν στη Γερμανία η αστυνομία συνέλαβε έναν Τούρκο αρχαιοκάπηλο, βρήκε στην κατοχή του δύο από τις εικόνες της Μονής Κουτσοβέντη, οι οποίες και επαναπατρίστηκαν και σήμερα βρίσκονται στην Κύπρο.

2. ***Πότε εγκαταστάθηκαν οι πρώτοι μοναχοί στο μοναστήρι;***

   Υπάρχουν μοναχοί και μοναστήρια 800 χρόνια πριν χτιστεί η μονή. Τώρα όσον αφορά το 12^{ο} αιώνα οι μοναχοί ήταν αρκετοί ενώ το 18^{ο} αιώνα προστέθηκαν και άλλα κτίρια στη μονή.

3. ***Από την Κύπρο πέρασαν πολλοί κατακτητές. Πώς επηρεάστηκε το μοναστήρι από αυτό;***

   Όλοι όσοι πέρασαν από την Κύπρο κατέστρεψαν, λεηλάτησαν και έκαψαν εκκλησίες, αλλά πάντα η θρησκεία μένει. Μπορώ να πω ότι το μοναστήρι ήταν ένα από αυτά που δεν επηρεάστηκε πάρα πολύ από τους κατακτητές.

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ

ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος, τοὺς τὴν οἰκουμένην ἀκτῖσι, δογμάτων θείων πυρσεύσαντας, τοὺς μελιρρύτους ποταμοὺς τῆς σοφίας, τοὺς τὴν κτίσιν πᾶσαν θεαγνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας, Βασίλειον τὸν Μέγαν, καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, σὺν τῷ κλεινῷ Ἰωάννῃ, τῷ τὴν γλῶτταν χρυσορρήμονι, πάντες οἱ τῶν λόγων αὐτῶν ἐρασταί, συνελθόντες ὕμνοις τιμήσωμεν· αὐτοὶ γὰρ τῇ Τριάδι, ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ πρεσβεύουσιν.

Ερμηνεία:

΄Ολοι όσοι θαυμάζουμε τους λόγους των τριών μεγάλων Φωστήρων της τρισυπόστατης Θεότητας, δηλαδή το Μέγα Βασίλειο, το Γρηγόριο το Θεολόγο και τον ξακουστό Ιωάννη που το στόμα του έβγαζε χρυσάφι, ας τους τιμήσουμε με ύμνους. Γιατί αυτοί φώτισαν την οικουμένη με θείες διδασκαλίες. Γιατί σαν ποταμοί σοφίας πότισαν όλη την κτίση με τα άγια νερά της Θεογνωσίας, και γιατί αυτοί μεσολαβούν και παρακαλούν πάντα την Αγία Τριάδα για μας.

Σοφά λόγια σοφών διδασκάλων

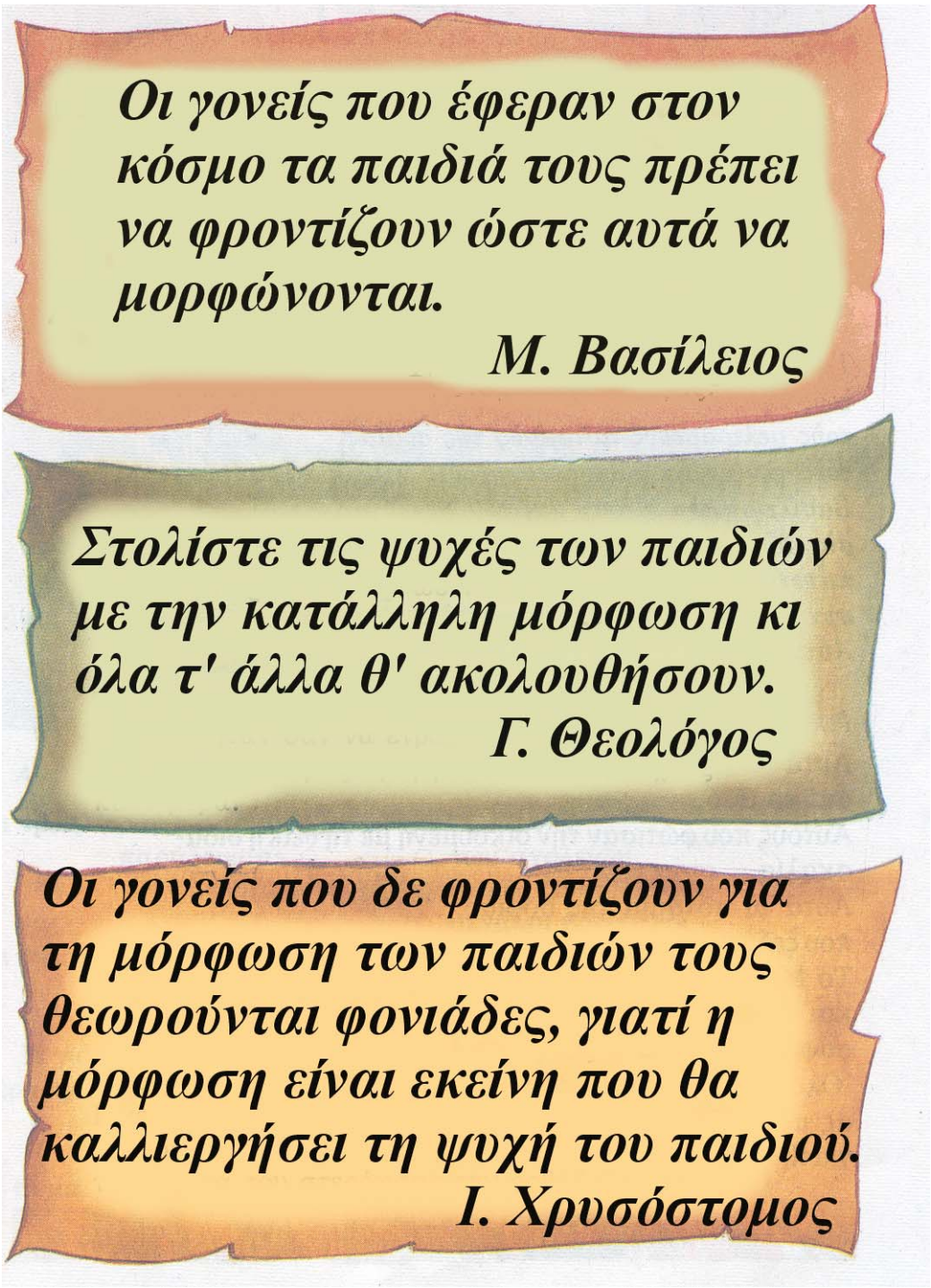

Σοφά λόγια σοφών διδασκάλων

Μέγας Βασίλειος

- «Ο ασυμβούλευτος άνθρωπος μοιάζει με το ακυβέρνητο πλοίο, που έχει παραδοθεί στην δύναμη των ανέμων».

- «Όταν απουσιάζει η αρετή, όλα τ' άλλα είναι περιττά».

- «Όλα τα αγαθά είναι δοσμένα από το Θεό. Αυτός τα δίνει, αυτός τα παίρνει».

- «Στο σπιτικό του συνετού και του σοφού αντάμα, πήγαινε κάθε μέρα. Μα εκεί που πλούτη είναι πολλά, πάντα να κάνεις πέρα.»

- «Όπως οι μέλισσες διαλέγουν το νέκταρ από τα λουλούδια, έτσι κι εσείς να διαλέγετε αυτά που διαβάζετε. Να κρατάτε τα καλά και τα ωφέλιμα. »

- «Διαβάζοντας διάφορα βιβλία πρέπει να εκλέγουμε μόνο τα καλά στοιχεία. Να μιμηθούμε τη μέλισσα που αποφεύγει τα αγκάθια και πηγαίνει στα τριαντάφυλλα. Έτσι και η ψυχή μας πρέπει να προετοιμάζεται για να δεχτεί τη θεία Αλήθεια.»

- «Η πλεονεξία:

  Το ψωμί που εσύ κρύβεις

  ανήκει στον πεινασμένο.

  Τα ρούχα που φυλάγεις στις αποθήκες

  Ανήκουν σ' αυτούς που δεν έχουν.

  Τα παπούτσια που μένουν αχρησιμοποίητα στο σπίτι σου ανήκουν στους ξυπόλυτους.

  Τα χρήματα που κρατείς κρυμμένα

  ανήκουν σε εκείνον που έχει ανάγκη.

  Ώστε λοιπόν αδικείς όλους αυτούς που μπορούσες να βοηθήσεις και δεν το κάνεις.»

Γρηγόριος ο Θεολόγος

- «Το πιο γλυκό πράγμα και όνομα είναι η ειρήνη, που ενώ όλοι την επαινούν, μόνο λίγοι τη στηρίζουν».

- «Τι να φοβηθείς σαν κλείσεις μέσα σου το Θεό; »

- «Πώς το καταλαβαίνετε, να έχετε εσείς περισσεύματα και ο άλλος να πεινά; »

- «Να τιμούμε τη μητέρα μας. Ο καθένας έχει τη δική του μητέρα. Όλοι όμως έχουμε κοινή μητέρα την Πατρίδα και αυτήν πρέπει να τιμούμε ιδιαίτερα.»

- «Η παιδεία είναι το πρώτο από τα αγαθά τα οποία έχουμε. Από αυτήν έχουμε ωφεληθεί στην ευσέβεια και λατρεία του Θεού. Δεν πρέπει να περιφρονούμε την παιδεία αλλά πρέπει να θεωρούμε αμαθείς και αμόρφωτους εκείνους που έχουν αυτή την αντίληψη.»

- «Εφ' όσον είναι ακόμα καιρός ας επισκεφθούμε το Χριστό, ας τον υπηρετήσουμε, ας του δώσουμε τροφή, ας τον δεχθούμε στο σπίτι μας, ας τον τιμήσουμε. Κι όλα αυτά θα γίνουν στο πρόσωπο του κάθε συνανθρώπου μας που έχει ανάγκη.»

Ιωάννης ο Χρυσόστομος

- «Θα πω για κάποιον ότι με αγαπάει, όχι μόνο όταν με επαινεί, αλλά και όταν με ελέγχει, για να με διορθώσει».

- «Πλούσιος δεν είναι εκείνος που έχει πολλά, αλλά εκείνος που δεν έχει ανάγκη από τίποτε».

- «Μη θαυμάζεις τα σωματικά κάλλη, όταν λείπει η αρετή της ψυχής».

- «Τα χρήματα είναι καλά όταν με αυτά βοηθάς τους φτωχούς συνανθρώπους σου.»

- «Ένας και μόνο άνθρωπος με θεϊκή φωτιά στην καρδιά μπορεί να διορθώσει ολόκληρη πόλη.»

- «Τα παιδιά πρέπει να είναι ντροπαλά και φρόνιμα για να τους επαινούν οι συνάνθρωποί τους και να τους αγαπά ο Θεός. Να ασκηθούν στην εγκράτεια, την οικονομία, τη φιλοστοργία, την εργατικότητα και την υπακοή στους νόμους και στους αρχηγούς της πολιτείας.»

- «Δεν υπάρχει ανάμεσα στους ανθρώπους κανένας δικαστής τόσο άγρυπνος όπως η συνείδησή μας.»

- «Ας μην ντρεπόμαστε για τη χειρωνακτική εργασία ούτε να τη θεωρούμε ντροπή. Ντροπή είναι η αργία και η τεμπελιά. Η αργία γεννά την κακία. Ο άνθρωπος καταστρέφεται από την αργία ενώ με την εργασία γίνεται χρήσιμος.»

- «Η νεότητα μόνη της γλιστρά εύκολα και ρέπει προς το κακό. Όταν αποκτήσει και χρήματα πολύ πιο εύκολα κάνει το κακό πραγματικότητα.»

- «Η κακία σου προξενεί ευχαρίστηση που για λίγο διαρκεί ενώ η αρετή έχει μεν μερικές δυσκολίες αλλά το κέρδος και η χαρά είναι αιώνια.»

- «Όπως οι σφραγίδες όταν πιεστούν στο μαλακό κερί αφήνουν σ' αυτό ότι έχουν γραμμένο, έτσι και οι γνώσεις αποτυπώνονται στην παιδική σκέψη.»

- «Μη χάσεις το θάρρος σου και απογοητευθείς για τα αμαρτήματά σου. Το χειρότερο σημείο της αμαρτίας είναι το να μένει κανείς στην αμαρτία και η φοβερότερη πτώση

το να επιμένει στην πτώση. Αμάρτησες; Μετανόησε... Κι αν κάθε ημέρα αμαρτάνεις, κάθε μέρα να μετανοείς.»

- «Γιατί ταραζόμαστε έτσι; Δε βλέπετε τους κυβερνήτες των πλοίων, όταν η θάλασσα μαίνεται κι οι βροντές ταράζουν τον ορίζοντα πως κάθονται στο τιμόνι, χωρίς θόρυβο και ταραχή διευθύνουν το σκάφος; Αυτούς και συ να μιμηθείς έχοντας την ελπίδα σου στο Θεό. Μένε σταθερός και αμετακίνητος. »

ΔΟΚΙΜΑΣΤΕ ΤΗ ΜΝΗΜΗ ΣΑΣ

ΚΑΙ ΠΑΙΞΤΕ ΜΑΖΙ ΜΑΣ

Ερωτήσεις

➢ Μέγας Βασίλειος

- Τι παραδείγματα είχε ο Βασίλειος από το οικογενειακό του περιβάλλον;
- Ποιες ήταν οι κυριότερες αρετές του;
- Ποιο ήταν το φιλανθρωπικό του έργο;
- Πώς τον τιμάμε σήμερα;
- Πώς θα χαρακτηρίζατε το Μ. Βασίλειο;

➢ Γρηγόριος ο Θεολόγος

- Πώς απέκτησε ο Γρηγόριος τόση μόρφωση;
- Σε τι τον βοήθησε η φιλία του με το Μέγα Βασίλειο;
- Γιατί ο Γρηγόριος ονομάστηκε «Θεολόγος»;
- Τι μας διδάσκει η παραίτησή του;

➢ Ιωάννης ο Χρυσόστομος

- Τι όφειλε ο Χρυσόστομος στην ευσεβή μητέρα του;
- Πώς τον ονόμασαν και γιατί;
- Γιατί οι Τρεις Ιεράρχες είναι προστάτες της παιδείας μας;

Γενικές Ερωτήσεις

- **Γιατί καθιερώθηκε να γιορτάζονται και οι τρεις μαζί στις 30 του Γενάρη;**
- **Ποιες ομοιότητες βρίσκετε ανάμεσα στους Τρεις Ιεράρχες;**
- **Ποια η προσφορά των Τριών Ιεραρχών στην ελληνική παιδεία και στη χριστιανική πίστη;**
- **Γιατί η γιορτή των Τριών Ιεραρχών ονομάζεται και γιορτή των γραμμάτων;**

Συμπληρώνω το πιο κάτω κείμενο:

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Στις _____γιορτάζουμε τους Τρεις Ιεράρχες. Αυτοί είναι ο_____ _____, ο _____ ο _____και ο _____ο_____. Η γιορτή αυτή λέγεται και γιορτή των_____, γιατί οι Τρεις Ιεράρχες αγάπησαν πάρα πολύ τα γράμματα.

Ήταν πάρα πολύ μορφωμένοι και αφιέρωσαν τη ζωή τους σε χριστιανικές πράξεις. Επειδή φώτισαν ολόκληρη την οικουμένη, ονομάστηκαν Μεγάλοι _____ και Πατέρες.

Ο Μέγας Βασίλειος αγαπούσε πολύ τους_____. Έκτισε τη _____που είχε νοσοκομείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο και φτωχοκομείο.

Ο Γρηγόριος δίδαξε πολύ το _____του Θεού και γι' αυτό του έδωσαν το όνομα Θεολόγος.

Ο Ιωάννης μιλούσε τόσο όμορφα στους ανθρώπους για την πίστη, την αγάπη και την αρετή. Τα λόγια του έμοιαζαν με _____και τον ονόμασαν Χρυσόστομο.

Οι Τρεις Ιεράρχες είχαν καλές _____,που τους δίδαξαν να αγαπούν το Θεό και τους ανθρώπους.

Η Ακροστιχίδα του Χρυσοστόμου

_ _ _ _ _ _ _	Αυτός είναι η οδός και η αλήθεια και η ζωή
_ _ _ _ _ _ _	Ήταν ο Χρυσόστομος
_ _ _ _	Ο Ιωάννης αποφάσισε να ακολουθήσει το δρόμο του... (αντίστροφα)
_ _ _ _ _ _ _ _ _	Το επάγγελμα του Αγίου (αντίστροφα)
_ _ _ _ _ _ _ _ _ _	Το όνομα του πατέρα του Αγίου (με άρθρο)
_ _ _ _ _ _ _ _	Ο Άγιος πέθανε στις 14 του .....
_ _ _ _ _ _ _	Ήταν με τους φτωχούς ο Άγιος...
_ _ _ _ _ _ _	Έκανε συχνά ο Ιωάννης....
_ _ _ _ _ _	Ήταν η Ανθούσα... του Ιωάννη
_ _ _ _ _ _ _	Είναι η πίστη μας....
_ _ _ _ _	Το γράμμα αυτό υπάρχει 3 φορές στη λέξη Χρυσόστομος

Αντιστοίχιση

Αντιστοιχίστε τη δεξιά στήλη με τη σωστή απάντηση της αριστερής στήλης

Η Ευδοξία *	*** Εξορίστηκε 2 φορές**
	*** Ήταν βασιλιάς / βασίλισσα**
Ο Άγιος Ιωάννης *	*** Αγαπούσε τη μάθηση**
	*** Έκανε πολλές αδικίες**

Σημειώνω με Ο τα ορθά και Λ τα λανθασμένα

1. ……. Ο Άγιος Ιωάννης γεννήθηκε στην Ιερουσαλήμ
2. ……. Στην ηλικία των 20 χρόνων ανεβαίνει στο δικανικό βήμα ως δικηγόρος
3. ……. Στην Αντιόχεια εργάστηκε 14 χρόνια με επιτυχία
4. ……. Ονομάστηκε Χρυσόστομος, γιατί είχε χρυσό στόμα
5. ……. Συγκρούστηκε και με τη βασίλισσα Ευδοξία
6. ……. Πέθανε στην περιοχή που βρισκόταν ο ναός του Αγίου Φλαβιανού
7. ……. Η παράδοση λέει ότι το μοναστήρι χτίστηκε από ένα Ρήγα
8. …….Η μονή βρίσκεται κοντά στο χωριό Κουτσοβέντης

Βάλτε σε κύκλο την ορθή απάντηση

- Ο Άγιος Ιωάννης είναι και .....

  1. ιεράρχης 2. στρατιώτης 3. βασιλιάς

- Οι γονείς του προτού έρθει στον κόσμο είχαν για θρησκεία .....

  1. την ειδωλολατρία 2. το Μουσουλμανισμό
  3. την Ορθοδοξία

- Ο Άγιος πέθανε .....

  1. εξόριστος 2. στον πλούτο 3. στον πόλεμο

Χωρίζω τις πιο κάτω λέξεις σε τρεις ομάδες:

Ιωάννης, Βασίλειος, Γρηγόριος, Εμμέλεια, Νόννη, Ανθούσα, Θεολόγος, Μέγας, Χρυσόστομος, Μόδεστος, Ευδοκία, Βατοπέδι, *Αριστοτέλης* του Χριστιανισμού, *Πλάτωνας* της ελληνικής φιλοσοφίας, *Δημοσθένης* της χριστιανικής αγάπης, 1η Ιανουαρίου, 25 Ιανουαρίου, 13 Νοεμβρίου, Αντιόχεια, Αριανζό, Καισάρεια.

Ακροστιχίδα

Χ _ _ _ _ _ _ _	Μάγος πρόσφερε στο νεογέννητο Χριστό;
Ρ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _	Οι Τρεις Ιεράρχες μιλούν ως μελίρρυτοι ρήτορες.
Υ _ _ _ _ _	Συνώνυμη λέξη του μετά
Σ _ _ _ _ _ _ _ _	Εκεί που σταύρωσαν το Χριστό (αντίστροφα)
Ο _ _ _ _ _ _ _ _ _	Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος ήταν ο …… της ελληνικής φιλοσοφίας(με άρθρο)
Σ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _	Η Μονή σήμερα είναι…
Τ _ _ _ _ _ _	Ο Μ. Βασίλειος είδε σε οπτασία πως … τη Θ. Μυσταγωγία μαζί με τον Κύριο
Ο _ _ _ _ _ _	Οι άνθρωποι μεταξύ τους πρέπει να'χουν αγάπηκαι…
Μ _ _ _ _ _ _ _	Διοικητής της Καισάρειας
Ο _ _ _ _ _ _ _ _ _ _	Ο Άγιος Ιωάννης είδε στον ύπνο του τον Άγιο… (με άρθρο)
Σ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _	Έγραψαν πολλά ….

Κρυπτόλεξο

Φ	Λ	Κ	Κ	Γ	Κ	Γ	Τ	Κ	Α
Β	Τ	Α	Χ	Ρ	Ι	Σ	Τ	Ο	Σ
Α	Μ	Ρ	Ρ	Η	Τ	Ι	Τ	Χ	Τ
Σ	Ε	Χ	Υ	Γ	Ρ	Φ	Ε	Ε	Α
Ι	Σ	Α	Σ	Ο	Ι	Τ	Ρ	Χ	Υ
Λ	Σ	Γ	Ο	Ρ	Ν	Ι	Γ	Κ	Ρ
Ι	Ι	Γ	Σ	Ι	Ο	Σ	Α	Ι	Ο
Σ	Α	Ε	Τ	Ο	Ο	Ο	Λ	Π	Σ
Κ	Σ	Λ	Ο	Ι	Α	Γ	Ι	Ο	Σ
Ο	Κ	Ο	Μ	Σ	Σ	Κ	Α	Μ	Λ
Σ	Κ	Σ	Ο	Θ	Σ	Ψ	Σ	Ν	Ζ
Σ	Π	Ο	Σ	Ρ	Ο	Κ	Α	Μ	Ψ
Λ	Κ	Β	Α	Σ	Ι	Λ	Ε	Ι	Ο
Τ	Ρ	Ε	Ι	Σ	Φ	Κ	Α	Μ	Ζ
Μ	Κ	Ι	Ε	Ρ	Α	Ρ	Χ	Ε	Σ

Βρέστε τις λέξεις

Σταυρός
Χριστός
Βασίλειο
Χρυσόστομος
Άγιος
Γρηγόριος
Τρεις
Μεσσίας
Βασιλίσκος
Ιεράρχες
Αρχάγγελος
Έργα

Μεσοστιχίδα

Χ _ _ _ _ _ _	**Ο Μεσσίας**
_ _ _ Ρ _ _ _ _ _	**Οι τρεις....**
_ _ _ Υ _ _ _ _ _ _ _ _	**Ο Ιωάννης ο ...**
_ _ Σ _ _ _ _ _ _	**Ο Μέγας …**
_ _ _ _ _ Ο _ _ _ _	**Ένας από τους Τρει**
	Ιεράρχες
_ _ _ Σ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _	**Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος ήταν πατριάρχης της...**
_ _ _ Τ _ _ _ _ _ _	**Έγραψε τη Θεία....**
_ _ _ _ _ _ Ο _	**Ο Γρηγόριος ο …**
_ _ _ _ Μ _ _ _ _ _	**Η «Λειτουργία» του Χρυσοστόμου τελείται...**
Ο _ _ _ _ _ _ _ _	**Ο ναός της Μονής ήταν....**
Σ _ _ _ _ _ _ _ _ _	**Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος ήταν και …**

ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Τούλας Τρυφωνοπούλου – Θεοδόση

Αστέρια τρία λαμπερά και ποταμοί σοφίας
στης Γνώσης το στερέωμα τα μύρα τους σκορπούν.
Και κάτω από τη λάμψη τους με ύμνους αγνής λατρείας
να φωτιστούν, ολόθερμα τα νιάτα λαχταρούν.

Και είναι ο σπόρος διαλεχτός πλούσια για να βλαστήσει
η Γνώση κι η Αλήθεια στ' ανθόκηπο του νου.
Κι όταν καρπίσουν κι απλωθούν στο θρόνο που θα στήσει
η Αγάπη – πιστός σύντροφος – στα ύψη τ' ουρανού.

Τότε της πλάνης θα σβηστούν τα ολόπηχτα σκοτάδια
κι η οικουμένη θα λουστεί μ' ουράνιο χρυσοφώς,
που αστείρευτα οι Τρεις σοφοί με τη ζωή την άγια
θα στέλνουν. Και ο Λόγος τους θ' ανθίζει κρινανθός.

Κι εμείς κρατούμε ευλαβικά μες στης ψυχής τα βάθη
το θείο τους που άφησαν παράδειγμα στη γη.
Να 'χει η ζωή μας στόλισμα της Αρετής τα άνθη
και τ' άστρο τους το δρόμο μας ψηλά να οδηγεί.

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΣ

Κώστας Παπαδημητρίου

Των Τριών Ιεραρχών τη γιορτή
ας γιορτάσουμ', αδέλφια, και πάλι,
στη Θρησκεία μας είναι κι αυτή
των Γραμμάτων ημέρα μεγάλη.

Των Τριών Ιεραρχών τη γιορτή,
ας γιορτάσουμ', αδέλφια, και πάλι,
είν' ημέρα ουράνια αυτή,
είν' η μέρα για μας η μεγάλη.

Οι Τρεις Άγιοι δω κάπου γυρνούν,
τα παιδιά με στοργή συντροφεύουν,
σ' όλα φως να χαρίσουν ποθούν,
σ' όλα φως να χαρίσουν γυρεύουν.

Και τα μάτια ας στραφούνε ψηλά
στους δασκάλους της θείας σοφίας
κι ας ψαλεί από χείλη πολλά
παναρμόνιος ήχος λατρείας.

Κι ας ζητήσουμε τώρα κι εμείς
απ' τα δώματα πάνω τα θεία
να σκορπίσουν στη γη και οι Τρεις
μιαν ακτίδ' απ' την άγια σοφία.

Της σοφίας αυτής τ' άγιο φως
θα ν' ακοίμητο μες στην ψυχή μας,
θα 'ναι πάντα για μας θησαυρός
και καλός οδηγός στη ζωή μας.

ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Σήμερα που γιορτάζουν τα σχολειά
κι' ακούγεται η φωνή μας στον αγέρα
ευλαβικά στη μνήμη μας ξανά
φτάνουν οι τρεις μορφές σας κι όλα πέριξ.

Φωτίζονται απ' τ' ανέσπερο το φως,
που φώτιζε στη γη τα βήματά σας
και στις ψυχές μας τις απλές, τις παιδικές
λάμπουν ξανά τα έργα τα δικά σας.

Βασίλειε εσύ πτωχών πατέρας κι οδηγάς
του λόγου υπέρμαχε Γρηγόριε του Θείε
Χρυσόστομε μελίρρυτε, λάμπει σα φως
Ο λόγος σου λαμπρότερος ηλίου.

Σήμερα σας γιορτάζουν τα σχολειά
γιορτάζουνε τα γράμματα τα θεία
κι εμείς σαν τα χαρούμενα πουλιά
λαλούμε τα τρανά σας μεγαλεία.

ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Εσείς ψηλά κρατήσατε
της πίστης μας τη δάδα,
και των ειδώλων των παλιών
συντρίψατε το ψέμα,
να 'ρθει η χάρη του Θεού
στην ένδοξη Ελλάδα
και να ενωθεί το ελληνικό
με του Χριστού το πνεύμα.

Σε σας στη σημερινή γιορτή,
στρέφουμε την καρδιά μας
κι εκφράζουμε με μια ψυχή
την άδολη καρδιά μας
που αγωνιστήκατε σκληρά,
χωρίς να φοβηθείτε,
την άγια πίστη του Χριστού
στη χώρα μας να δείτε.

Αθάνατοι Ιεράρχες μας,
σοφοί μας διδασκάλοι,
πνευματικοί μας οδηγοί,
που ανοίξατε τις στράτες,
που οδηγούν στου ουρανού
τ' αθάνατα τα κάλλη,
Σεις των Γραμμάτων είσαστε
σημαιοφόροι και προστάτες.

ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Αστέρια είσαστε λαμπρά
που η λάμψη σας δε σβήνει
μες στους αιώνες που κυλούν
γλυκά χαρά μας δίνει.

Τρεις Ιεράρχες ξακουστοί
και πάνσοφοι δασκάλοι
θαυμάζουμε τα ονομαστά
πνευματικά σας κάλλη.

Της γνώσης σας οι ποταμοί
ακόμα πλημμυρίζουν
και με τ' αθάνατο νερό
όλους εμάς ποτίζουν.

Δρόμο χαράξατε κι οι τρεις
και στήσατε τη σκάλα
για ν΄ ανεβούν οι άνθρωποι
στα ύψη τα μεγάλα.

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Των τριών Ιεραρχών τη γιορτή,
ας γιορτάσουμ' αδέλφια, και πάλι,
στη Θρησκεία μας είναι αυτή
των Γραμμάτων ημέρα μεγάλη.

Των τριών Ιεραρχών τη γιορτή,
ας γιορτάσουμ' αδέλφια, και πάλι
είν' ημέρα ουράνια αυτή
είν' ημέρα για μας η μεγάλη.

Οι τρεις Άγιοι δω κάπου γυρνούν,
τα παιδιά με στοργή συντροφεύουν,
σ' όλα φως να χαρίσουν ποθούν,
σ' όλα φως να χαρίσουν γυρεύουν.

Και τα μάτια ας στραφούνε ψηλά
στους δασκάλους της θείας σοφίας
και ας ψαλεί από τα χείλη πολλά
παναρμόνιος ήχος λατρείας.

Κι ας ζητήσουμε τώρα κι εμείς
απ' τα δώματα πάνω τα θεία,
να σκορπίσουν τη γη και οι τρεις
μιαν ακτίδα απ' την άγια σοφία.

Της σοφίας αυτή τ' άγιο φως
θαν' ακοίμητο μες στην ψυχή μας,
θα 'ναι πάντα για μας θησαυρός
και καλός οδηγός στη ζωή μας.

ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Αντωνίου Μαρμαρινού

Μας τρέφουνε τα γράμματα,
φωτίζουν τη ζωντάνια
ξανανοίγουν μπρος μας θάματα
στη σκέψη μεσουράνια.

Το φως για μας η δύναμη,
που τρώει τα σκοτάδια
και δίνει γνώσης χάδια
στο νου και στην καρδιά

Διαμάντια μας τα σχολικά τα νιάτα,
για μας παιδιά, στης προκοπής τη στράτα.
Απ' το σχολειό, μια πίστη, μια ελπίδα,
για λεύτερη Πατρίδα στου κόσμου τις κορφές.

Χαρούμενοι στην τάξη μας
με γέλιο προχωράμε,
τραγούδια κι άνθια γύρω μας
ανθίζουν κι ευωδάνε.

Για την Ειρήνη ορθώνουμε
στα στήθια μας παλάτια,
και στης ψυχής τα μάτια
λαμπρή χαράζ' η αυγή.

Στους προστάτες των Γραμμάτων

Αρ. Κανδηλάπτης

Η παιδική μας σήμερα ψυχή
σε σας, σεβάσμιοι Διδάσκαλοι Μεγάλοι,
μια ταπεινή θα απευθύνει προσευχή
στη φετινή σας τη γιορτή και πάλι.

Μ' ευγνωμοσύνη της Ελλάδας τα παιδιά
στην ιερή σημερινή ημέρα
στρέφουν σε σας και σκέψη και καρδιά
κι ευχαριστούνε το Θεό Πατέρα.

Προστάτες των Γραμμάτων μας σεις είστε
και της Ορθοδοξίας στυλοβάτες,
τα βήματα του Έθνους οδηγήστε
στης δόξας και του θριάμβου τις στράτες.

Σήμερα που σ' ολόκληρη τη γη
περίσσεψε το μίσος κι η κακία,
μια νέα ν' ανατείλει χρυσαυγή
απ' της Ελλάδας την Ορθοδοξία.

Μια νέα ν' ανατείλει χρυσαυγή
να φέρει την ειρήνη που ποθούμε.
Η χάρη του Θεού να 'ρθει στη γη
κι αδελφικά οι άνθρωποι να ζούμε.